

Prinsjesdag

2023

Kasper Buiting

V N O N C W

MKB
Nederland

Vinger aan de pols

Bronnen extern (o.a.):

- CPB / CBS
- Conjunctuurenquête Nederland (COEN)
- SRA - branches in zicht
- Economische bureaus banken / sectoreconomen
- Brancherapportages

Vinger aan de pols (2)

Eigen bronnen:

- Peiling ondernemersklimaat (januari)
- Enquête branchedirecteuren (zomer)
- Prinsjesdagpeiling (september)

Structureel: internationale indices

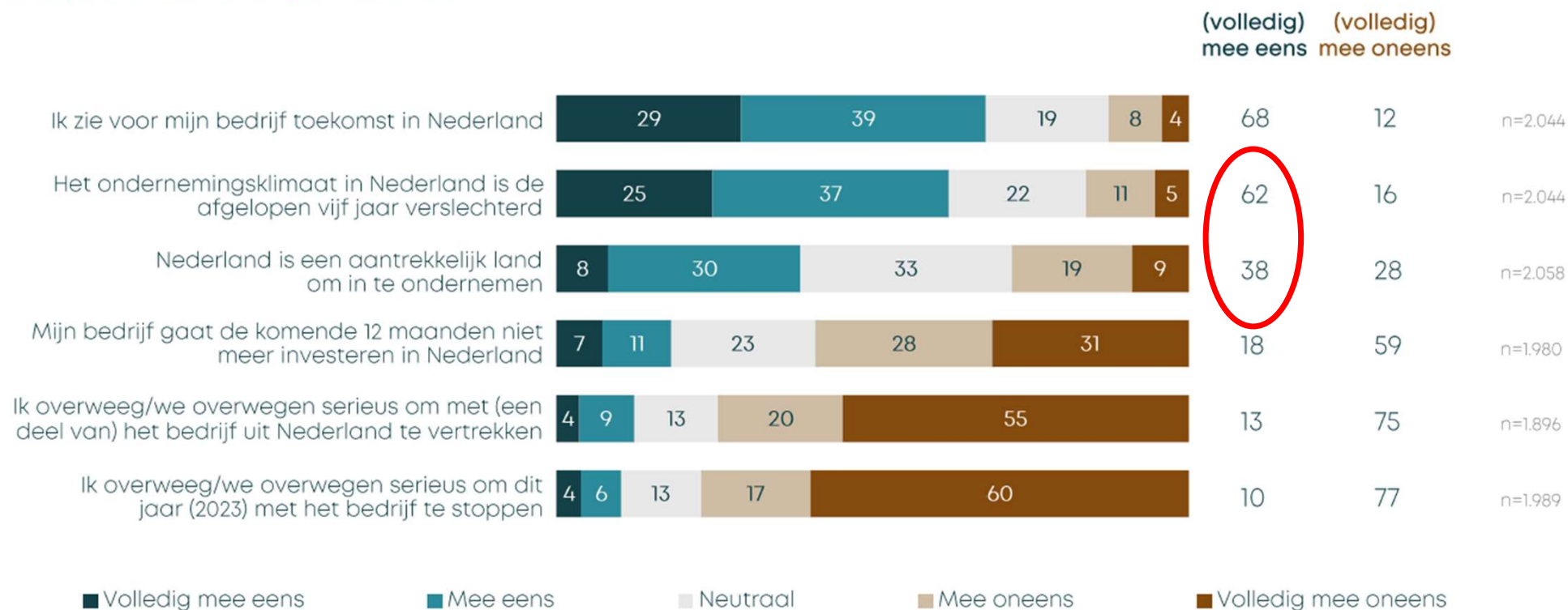
Nederland blijft op een na beste economie

2020	2019		IMD	WEF	GII	HDI	Happiness	Totaal	
1	(1)	Zwitserland	3	5	1	2	3	14	↑
2	(2)	Nederland	4	4	5	10	6	29	↑
3	(3)	Zweden	6	8	2	7	7	30	↑
4	(4)	Denemarken	2	10	6	11	2	31	↑
5	(5)	VS	10	2	3	14	18	47	↓
5	(6)	Finland	13	11	7	15	1	47	↑
7	(7)	Noorwegen	7	17	20	1	5	50	-
8	(9)	Singapore	1	1	8	9	31	50	↑
9	(8)	Duitsland	17	7	9	5	17	55	↓
10	(10)	VK	19	9	4	14	13	59	↑

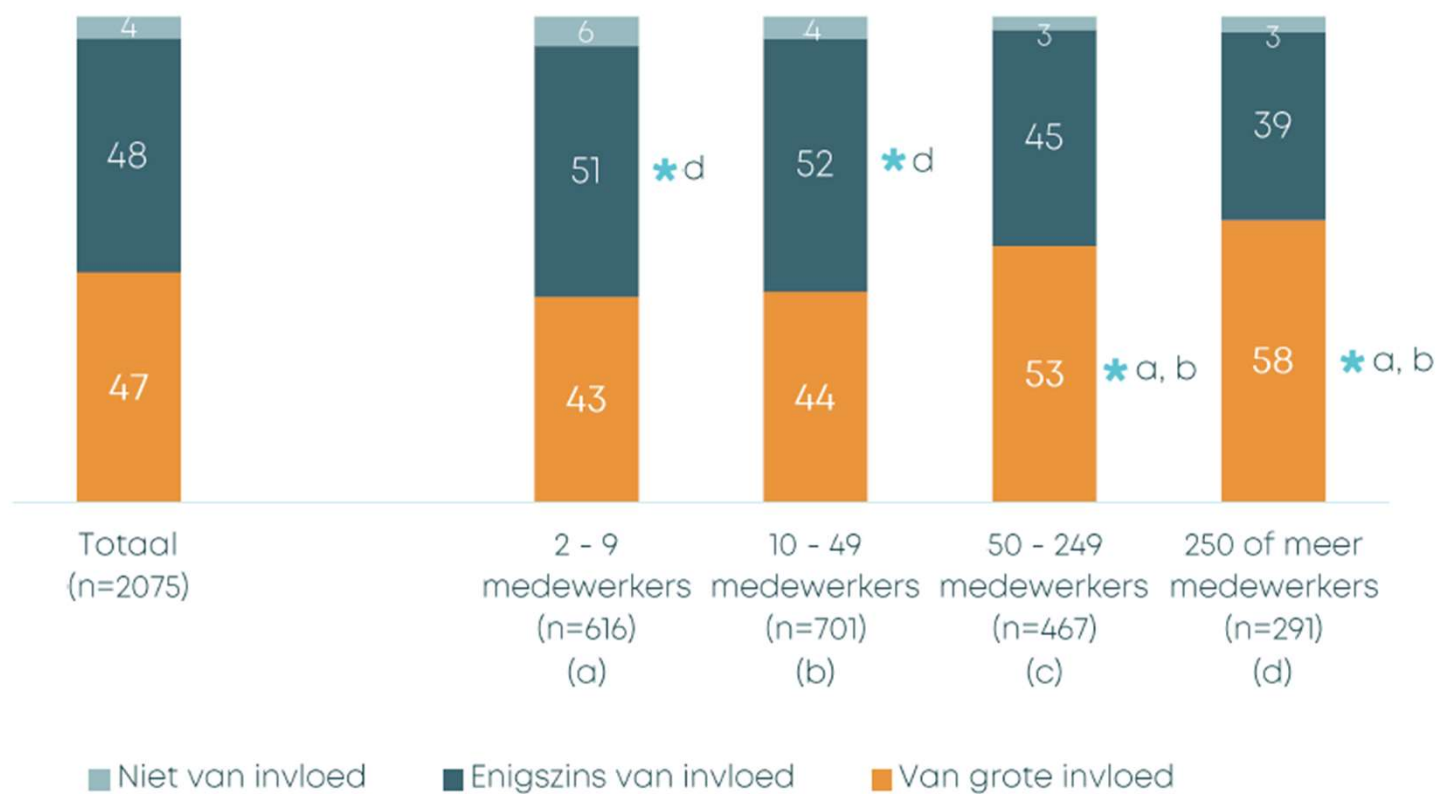
Structureel: Enquête ondernemersklimaat

Perceptie ondernemingsklimaat (%) *

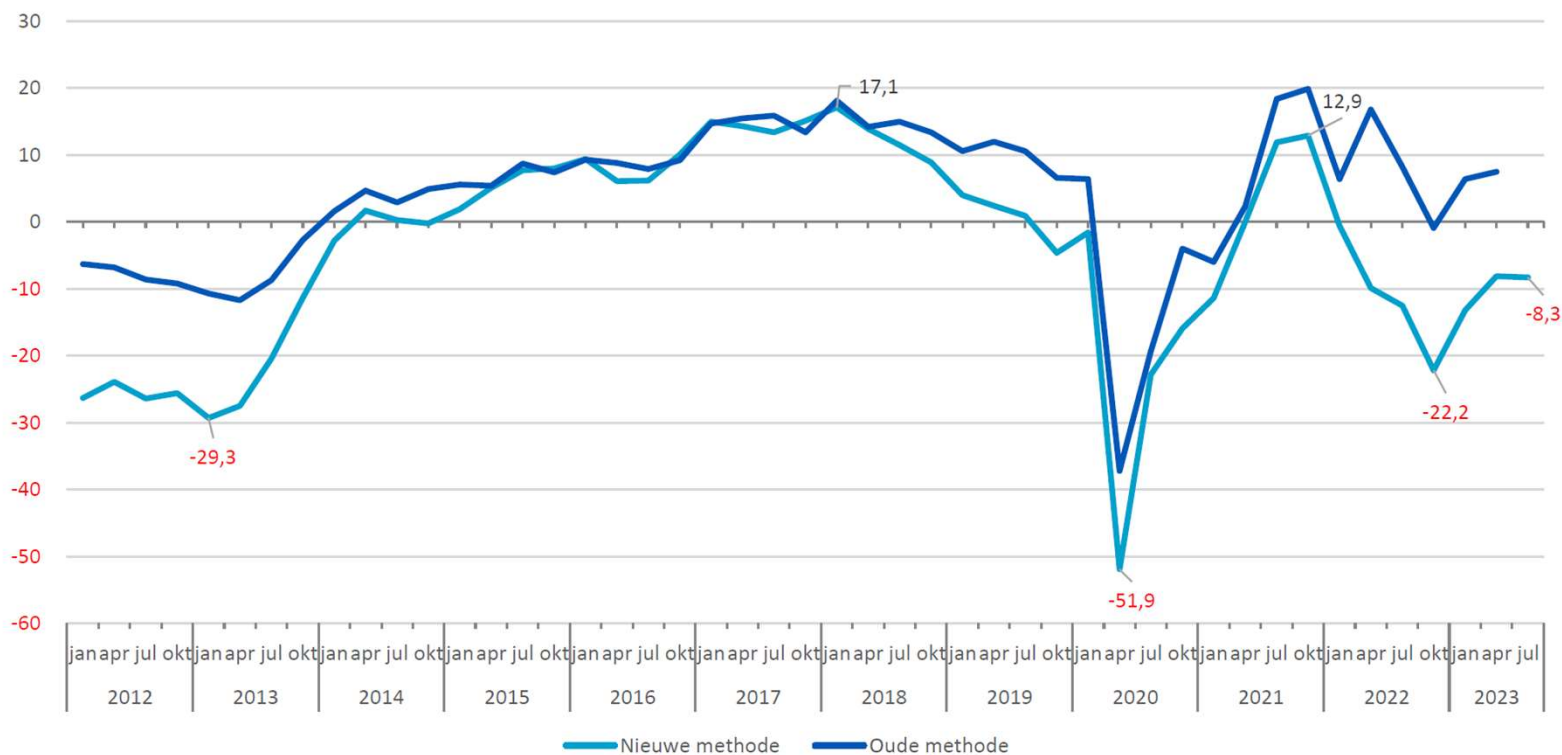
Enquête ondernemersklimaat

Invloed van politieke besluiten op bedrijfsmatige keuzes (%)

Conjunctureel: Ondernemersvertrouwen ver onder nul

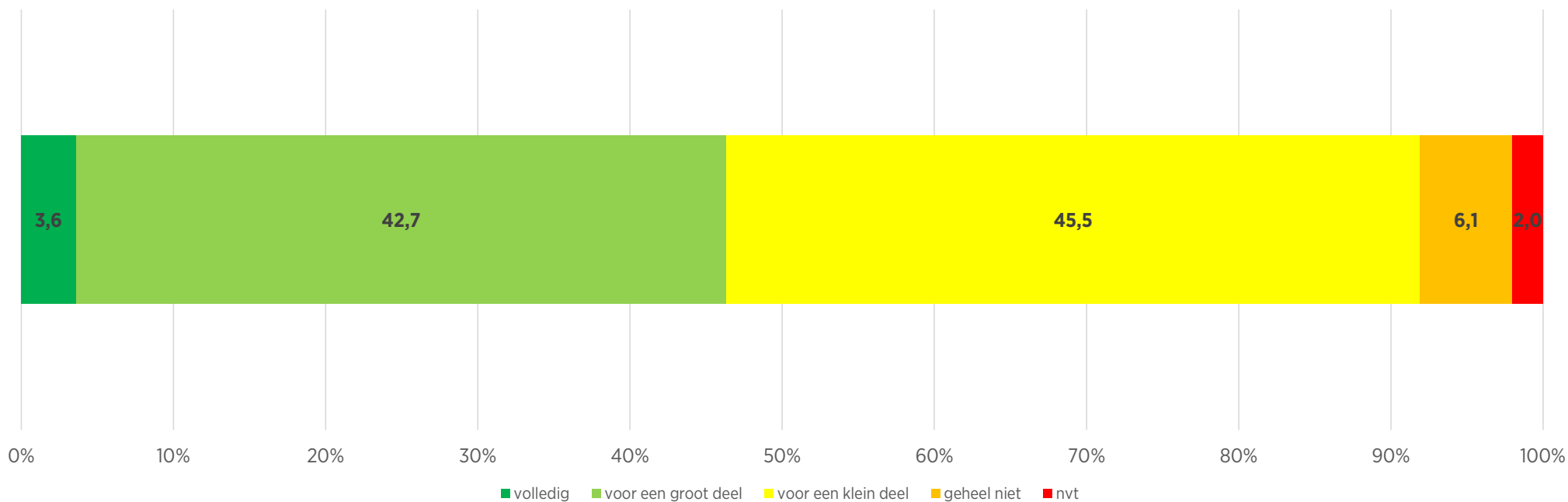
Ondernemersvertrouwen totaal bedrijfsleven

Coen-enquête: Doorberekenen prijzen lastig voor ondernemers

Coen Q1 2023

In hoeverre kunt u kostenstijgingen doorberekenen in uw prijzen / tarieven aan klanten / afnemers?

SRA, branches in zicht: winstgroei 2022 slechts 1,5%

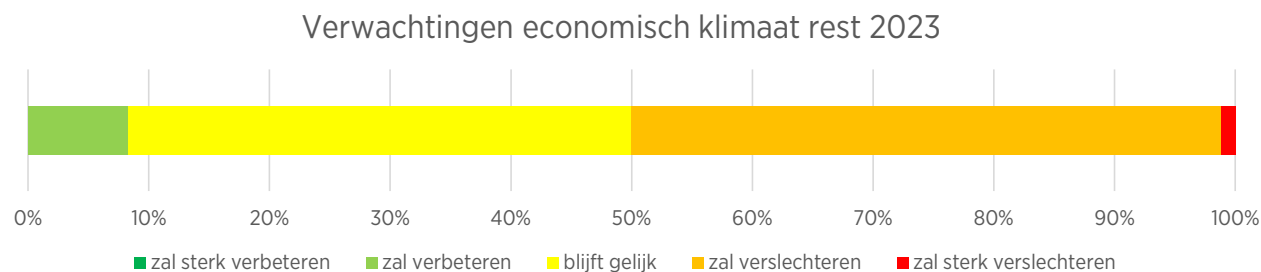
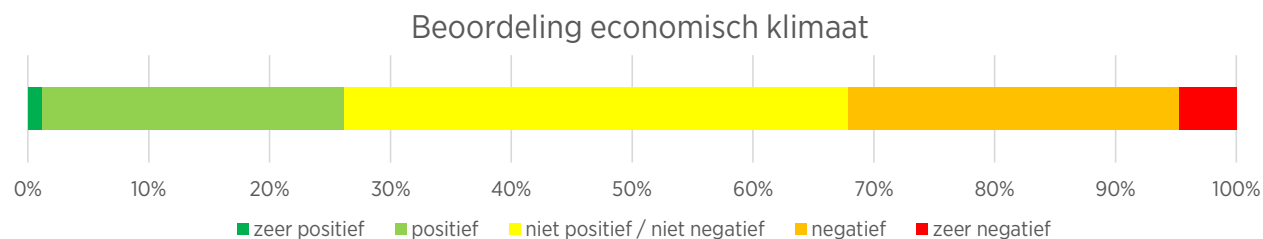

Enquête branchedirecteuren

- Enquête afgenomen in juli / augustus 2023
- 84 branchedirecteuren
- Respondenten vertegenwoordigen >325.000 bedrijven
- De branches waarin zij actief zijn geven werk aan ruim 3 miljoen werknemers

Enquête branchedirecteuren: Economisch klimaat verslechtert

- Meer negatieve beoordelingen economisch klimaat dan positieve : 32% versus 26%
- De verwachtingen voor rest van het jaar zijn zeer somber: 50% verwacht verslechtering en slechts 8% verbetering

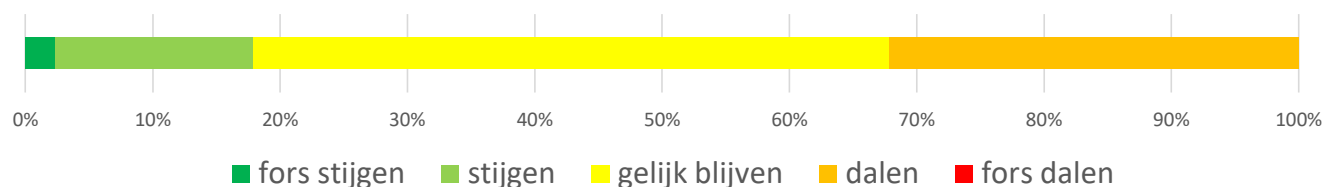
Omzetten in de min; lichte verbetering richting 2024

- Er wordt door meer branches omzetsdaling (32%) dan omzetstijging (17%) verwacht

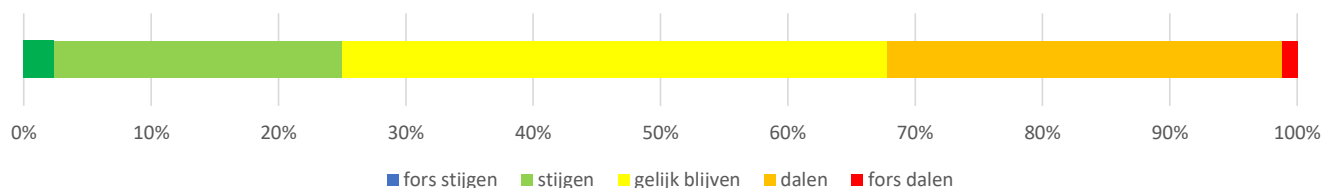
- Ook in 4^e kwartaal is percentage omzetsdalers hoger: 32% versus 25%

- In 2024 herstellen omzetten enigszins: percentage stijgers en dalers ongeveer gelijk

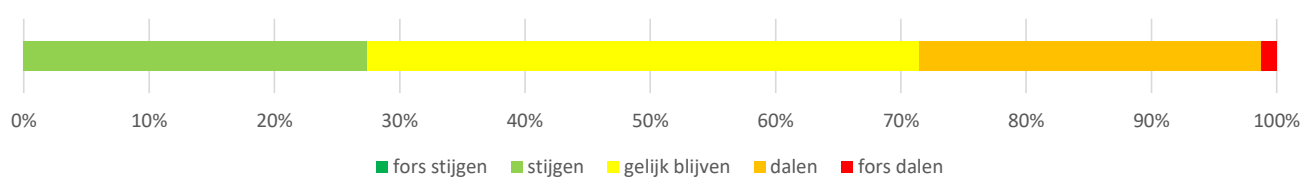
Omzetten in mijn branche zullen in 3e kwartaal t.o.v. 2e kwartaal:

Omzetten in mijn branche zullen in 4e kwartaal t.o.v. 3e kwartaal:

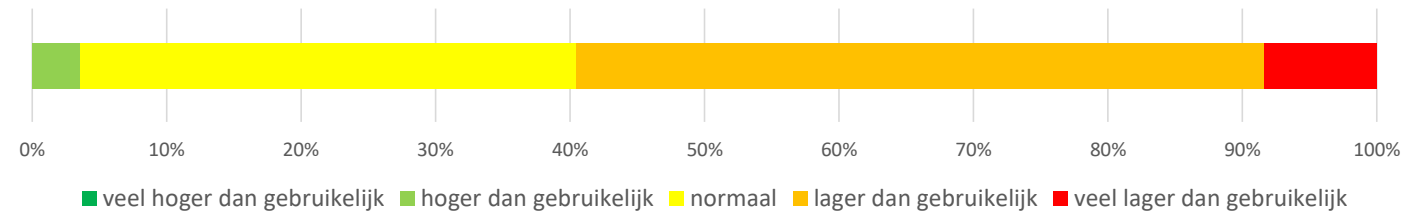
Omzetten in mijn branche zullen in 2024 t.o.v. 2023:

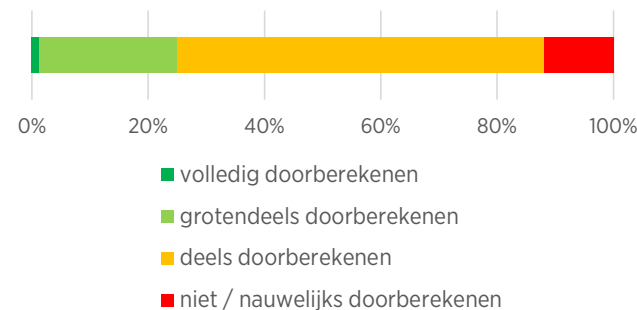
Marges staan onder druk door stijgende kosten die niet door te berekenen zijn

- Ruime meerderheid branches geeft aan dat marges lager zijn dan gebruikelijk
- Branches hebben last van stijgende loonkosten, inkooprijzen en energieprijzen
- Slechts 1% van de branches kan gestegen kosten volledig doorberekenen; driekwart kan dat zeer beperkt of niet

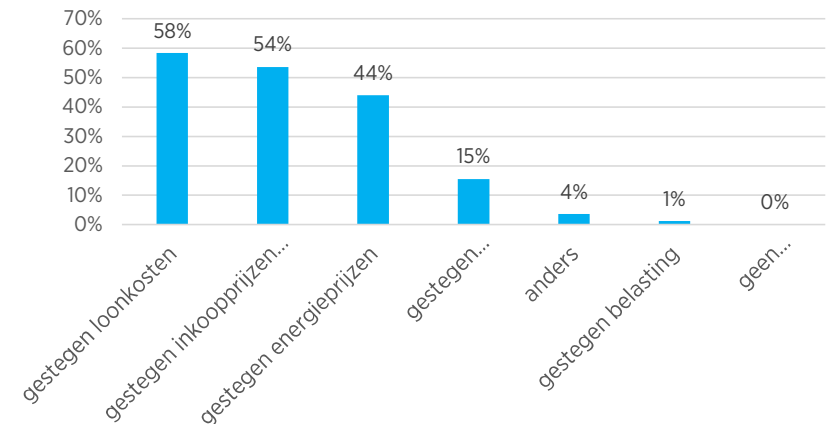
De marges in mijn branche zijn:

Bedrijven in mijn branche kunnen gestegen kosten:

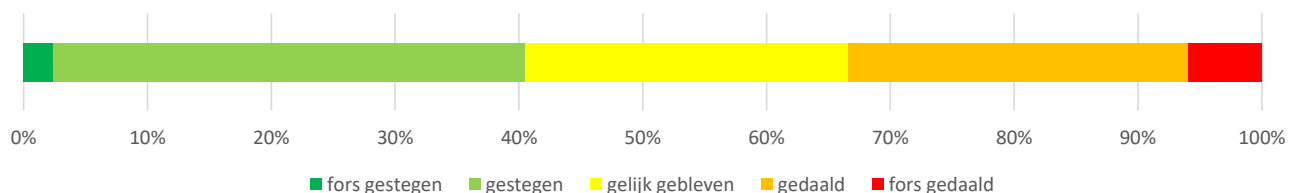
Grootste kostenstijgingen

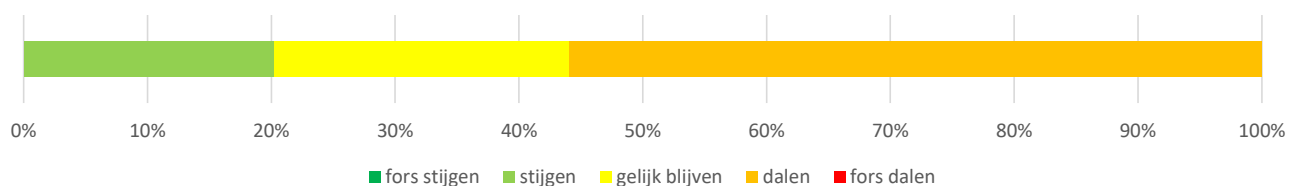
Winsten omlaag in zowel 2023 als 2024

- De verslechterde marges zien we terug in de winstontwikkeling:
- Waar in 2022 de meerderheid nog stijgende winst rapporteerde, verwacht een ruime meerderheid een winstdaling in 2023
- Ook in 2024 zal naar verwachting de helft van de branches een verdere daling van de winst laten zien en slechts 8% een stijging

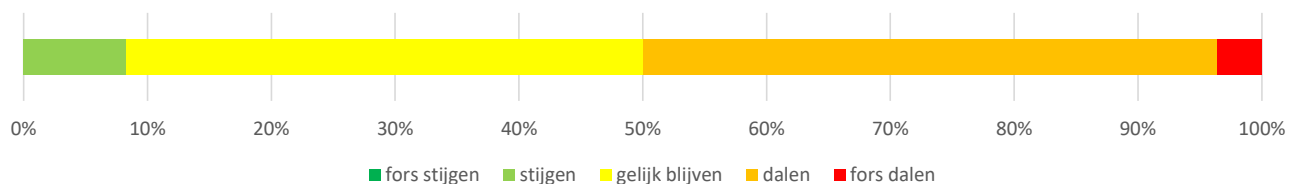
Winsten in mijn branche zijn in 2022 t.o.v. 2021:

Winsten in mijn branche zullen naar verwachting in 2023 t.o.v. 2022:

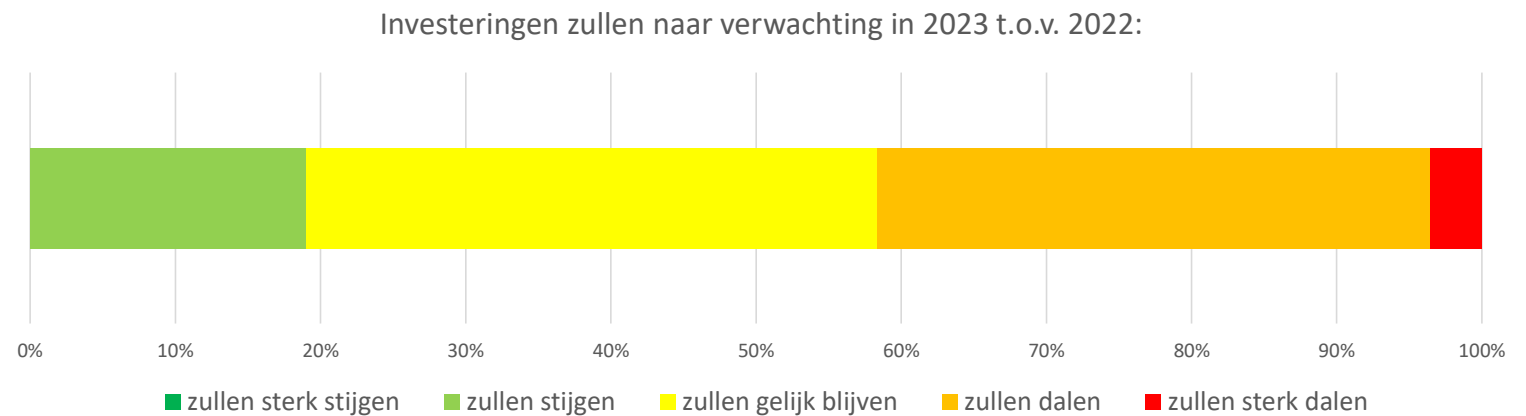

Winsten in mijn branche zullen naar verwachting in 2024 t.o.v. 2023:

Door slechte economische omstandigheden staan investeringen onder druk

- Ruim 40% van de branches verwacht dat investeringen zullen dalen
- Slechts 19% verwacht een stijging van de investeringen in 2023

Sinds corona blijven investeringen achter

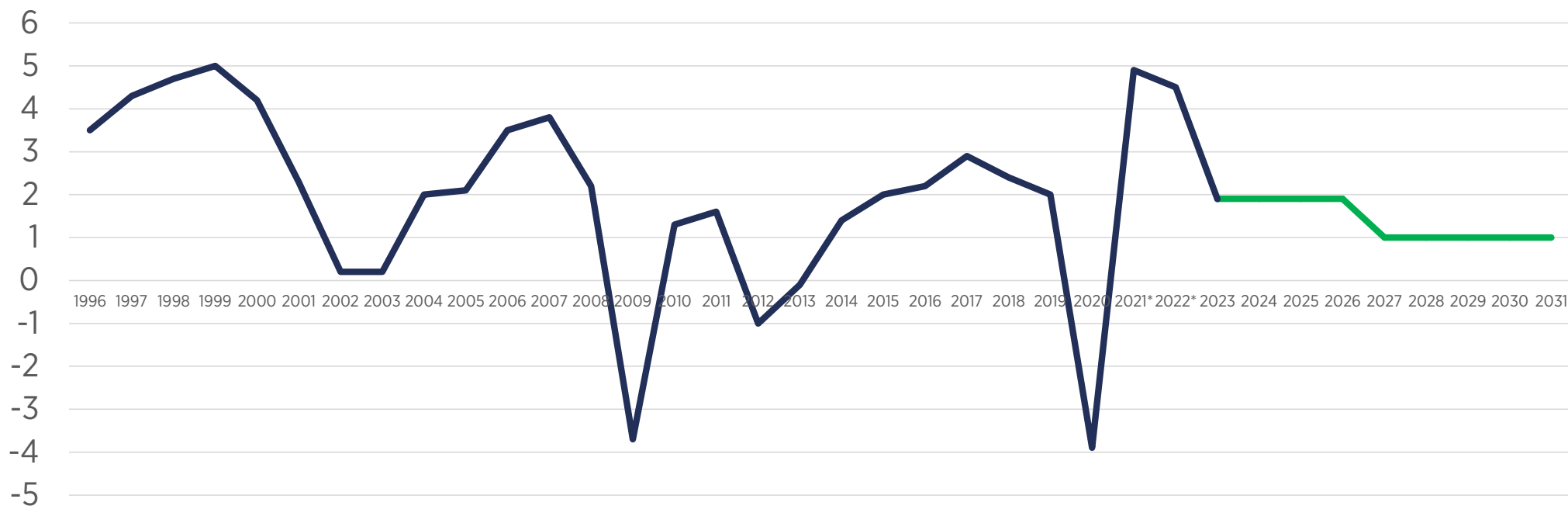
Investerings blijven achter sinds corona

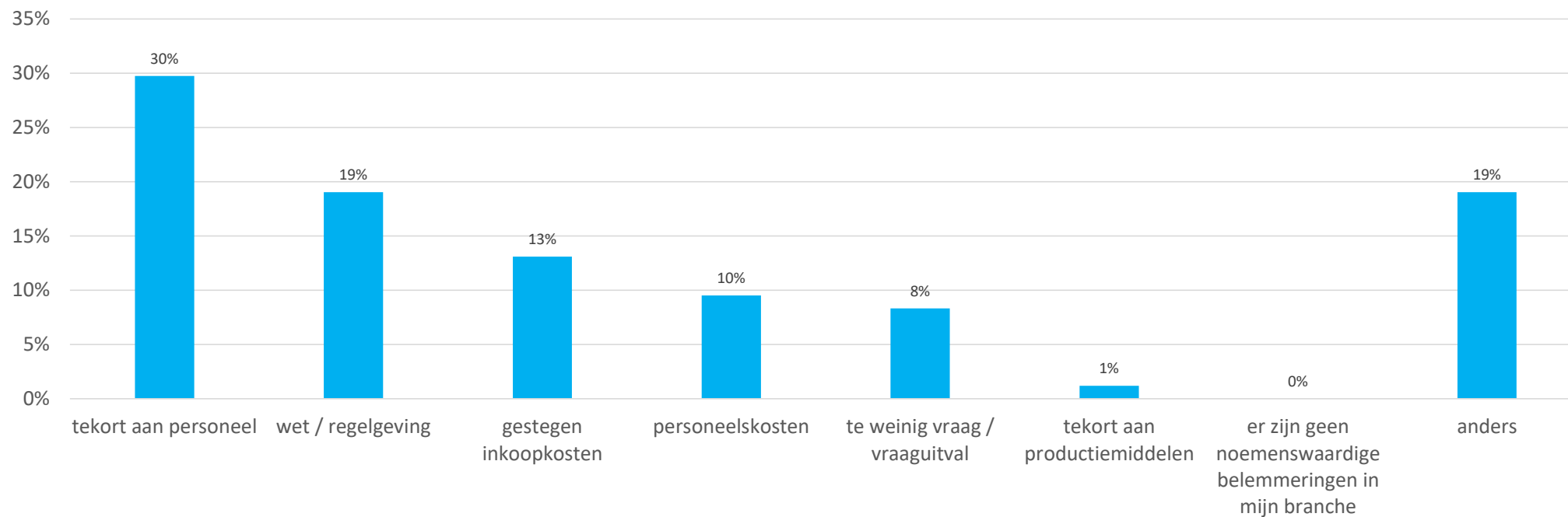
CPB-voorspelling lange termijn

economische groei 1996 - 2031

Tekort aan personeel, regeldruk en inkoopkosten zijn grootste belemmeringen voor branches

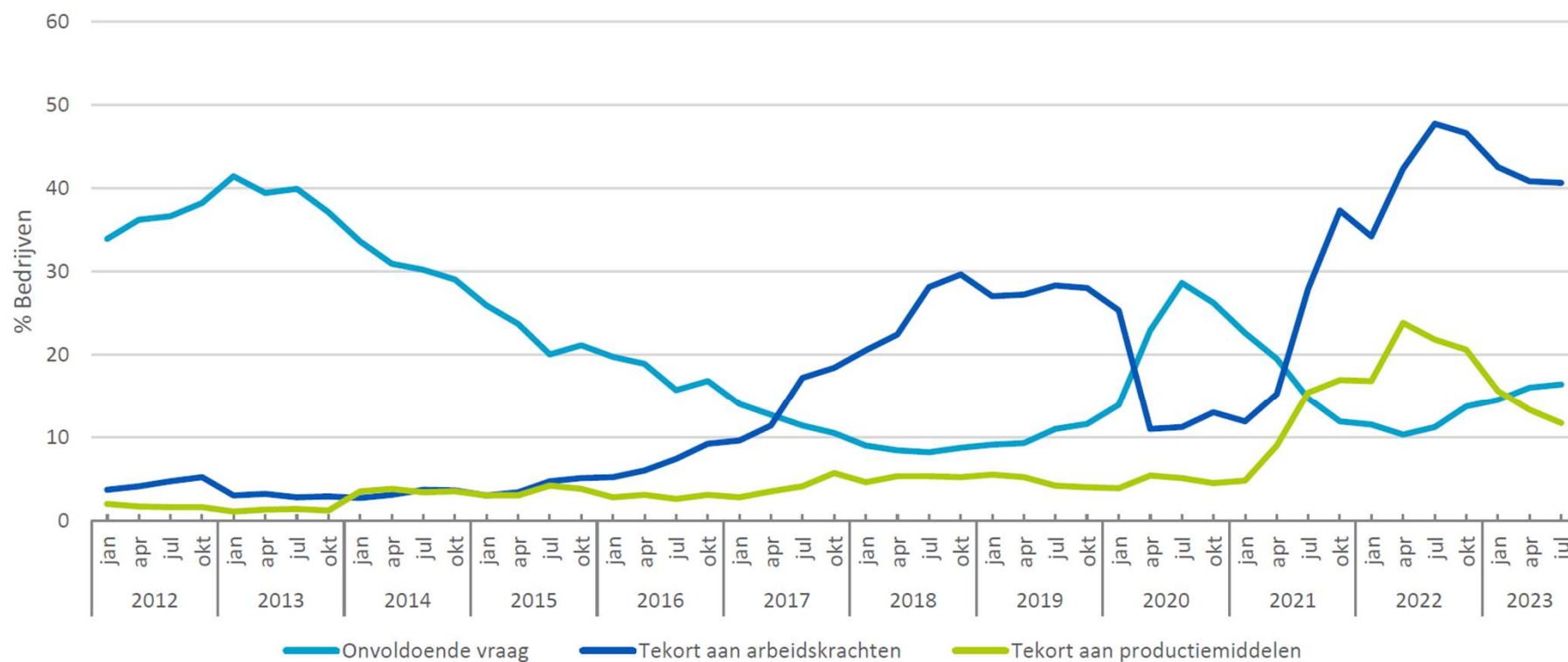
Grootste belemmeringen

...en dat is eigenlijk een unieke situatie

Bron: Coen-enquête

'Ik kan mij niet herinneren dat ik dat eerder heb meegemaakt, een economie die tegelijkertijd oververhit is en in een recessie verkeert'

Dank voor uw aandacht!